

עבירת תרמית בניירות ערך - משמעותה והעונש בצידה

הרשות לניירות מפקחת על הפעילות הפיננסים של בעלי השקעות, אנשים פרטיים, הבורסה וכל המתווכים הפיננסים במדינה. הרשות יכולה לפתוח בחקירה מינהלית או בחקירה פלילית, תלוי בעבירת ניירות ערך שנעשתה. עו"ד אסף דוק מסביר מהי הרשות לניירות ערך, מהם הערכים העומדים בבסיסה, מהם יסודות עבירת תרמית בניירות ערך ומרכיביה, מה העונשים הקבועים בצידה וכיצד בתי המשפט מתייחסים אליה, וכן כיצד מתבצעת עבודת מחלקת החקירות ברשות ומדוע חשוב להתייעץ עם עו"ד פלילי עוד בטרם החקירה ברשות.

מהי הרשות לניירות ערך?

הרשות לניירות ערך הוקמה בשנת 1968, כדי לפקח על פעילויות החברות הציבוריות וחברות המנהלות תיקי השקעות. הרשות הוקמה ופועלת על פי חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, שמטרתו "שמירת ענייניו של ציבור המשקיעים בניירות ערך".

לחוק ניירות ערך כמה פרקים המפרטים את הנהלים הרלבנטיים לחובות תאגיד שניירות הערך שלו הוצעו לציבור, הסדרת פעילותה של הבורסה לניירות ערך, שימוש במידע פנים ועוד. פרק ח'3 מעניק לרשות לניירות ערך סמכות להטיל עיצומים כספיים על מי שהפר הוראה של חוק ניירות ערך והפרקים לאחר מכן עוסקים באכיפה מנהלית ואכיפה פלילית. הרשות לניירות ערך פועלת בארבעה מעגלי פעולה עיקריים:

- **מעגל החברות** - הרשות מסדירה את פעילות החברות הציבוריות במטרה להקל את הרגולציה של חברות העוסקות בניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקים ומתווכים פיננסים אחרים.
- **מעגל המשקיעים** - הרשות מספקת כלים שעומדים לטובת המשקיעים בכל הקשור להשפעה שלהם על הנעשה בחברות שונות. למשל מערכת הצבעות, חקיקה שמאפשרת כניסת קרנות נאמנות זרות, חקיקה לשיפור הדוחות הכספיים ועוד.
- **מעגל הבורסה** - הרשות מוודאת שהבורסה בתל אביב תהיה יעילה, מתקדמת ורלבנטית. פעילותה בתחום זה כולל רפורמה במבנה הבורסה או היוזמה להקמת בורסה מקבילה המיועדת לחברות קטנות ובינוניות.
- **מעגל האכיפה** - ניהול חקירות פליליות, בירור הליכים מנהליים ואף הליכי אכיפה פרטיים. הרשות מפעילה מחלקת חקירות מודיעין ובקרת מסחר שתפקידה איתור וחשיפה של פעילויות עברייניות בשוק ההון. נוסף על כך, שומרת המחלקה על התקינות וההוגנות במסחר המתבצע בבורסה.

עבודת מחלקת החקירות ברשות לניירות ערך

מחלקת החקירות של הרשות לניירות ערך כפופה למעגל האכיפה ובודקת עבירות פליליות הקשורות להנעה, תרמית בניירות ערך, מידע פנים, עבירות דיווח ופרטים מטעים בדוחות, עבירות על חוק הייעוץ ועבירות לפי חוק השקעות משותפות בנאמנות.

המחלקה מורכב משלוש יחידות שעובדים בהן חוקרים עורכי דין או רואי חשבון, ואף כלכלנים העוסקים בבקרת מסחר. העובדים עוברים הכשרות מיוחדות בתחום החקירות והאכיפה. היחידה מבצעת חקירות בארץ ובחו"ל ומבצעת גם בירורים מינהליים. הסמכויות של מחלקת החקירות הן לבצע חקירות הקשורות לעבירות על כמה חוקים, כגון חוק ניירות ערך, חוק השקעות משותפות בנאמנות

וחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות. כמו כן עוסקת המחלקה בחקירת עבירות לפי חוק העונשין, כגון שוחד, קבלת דבר במרמה, רישום כוזב, שיבוש והדחה וחקירה וחקירת לפי חוק איסור הלבנת הון על עבירות הקשורות לניירות ערך.

המחלקה עוסקת בבירורים מנהליים ובחקירות פליליות:

□ בבירורים מנהליים רשאים החוקרים לדרוש מכל אדם ידיעה ומסמך, לזמן עדים לבירור מנהלי, לערוך חיפוש ואף לתפוס רכוש. בירור מנהלי הוא בירור שמטרתו לייעל את תהליכי האכיפה, לקצר את משך הזמן בין ביצוע ההפרה לבין הטלת העונש ולהתאים את עוצמת הענישה לעוצמת ההפרה. הבירור המנהלי אינו מחייב הוכחה של יסוד נפשי של כוונה / מודעות אלא רק הוכחה של רשלנות או אחריות קפידה. במסגרת בירורים מנהליים דואגת הרשות להסדרי אכיפה עם חברות שונות.

□ בחקירות פליליות רשאים חוקריה לחקור כל אדם בחשד לביצוע עבירות לפי החוקים, לעכב חשודים, לעצור חשודים, לחדור לחומר מחשב, לדרוש צו מניעה ועוד. יש להתייחס ברצינות רבה לחקירות פליליות מטעם הרשות לניירות ערך, שכן לחוקריה סמכויות נרחבות.

יסודות עבירת תרמית בניירות ערך ומשמעותה

חוק ניירות הערך מגן על שלושה ערכים מרכזיים: (1) שקיפות וגילוי (2) איסור על תרמית ומניפולציה במסחר (3) איסור על שימוש במידע פנים.

עבירת תרמית בניירות ערך מבטלת ערכים אלה ומוגדרת כעבירה פלילית מסוג פשע, שהעונש עליה עלול להגיע לחמש שנות מאסר וקנס כספי משמעותי. בסיס העבירה הוא יצירת מסחר מלאכותי וביצוע מניפולציות שמשפיעות על שערי ניירות הערך הנסחרים בבורסה. עבירה זו מונעת שוק ניירות ערך חופשי הוגן ותקין וגורמת לכך שהעסקאות לא נקבעות על ידי כוחות היצע וביקוש, אלא על ידי התערבות מכוונת:

□ **השפעה על השער** - קנייה ומכירה מלאכותית שבה הסחורה אינה נרכשת או נמכרת כלל, כגון עסקאות עצמיות ועסקאות מתואמות. לחלופין, קנייה ומכירה אמיתית של סחורה, אך במטרה להשפיע על השער.

□ **הנעת משקיעים לרכוש ניירות ערך** - מדובר במקרים שבהם משתמשים בדרכי כזב כדי להשפיע על משקיעים לרכוש נייר ערך.

חלק מניירות הערך שנסחרים בבורסה הם כספי חסכונות ופנסיה של מרבית הציבור בישראל, ומסחר לא הוגן בהם הוא פגיעה קשה בעתיד אנשים שחסכו כל חייהם ביושר. העבירות בניהול כספים אלה מתבצעות בדרכים מתוחכמות:

□ הטעיית משקיע או אי מסירת כל המידע שמטרתו שמירה על ערכי גילוי נאות ושקיפות. ההטיה גורמת לכך שהשערים במסחר אינם אמיתיים.

□ הרצת מניות - דרך אסורה על השפעה על מחירי מניות.

□ שימוש במידע פנים ועל המתרחש בבורסה לצורך גריפת רווחים באופן לא חוקי.

□ מעילה בכספים על ידי מנהל השקעות או על ידי אדם אחר שגנב כספי השקעות תוך כדי שימוש במניפולציות וניצול שיטת המסחר.

□ הטעיית או אי דיווח על ידי בעלי עניין במסחר.

□ הקמת חברות קש לצורך הלבנת הון.

כל העבירות הללו יכולות להתבצע על ידי אנשים פרטיים אך גם על ידי תאגידים, חברות ומתווכים פיננסיים אחרים. בשנים האחרונות הוחמרה מגמת הענישה על עבירות אלה, כדי לנסות ולמגר את התופעה ולהרתיע אנשים אחרים. מידי שנה עולה כמות כתבי האישום שמוגשים כנגד עברייני צווארון לבן ועבריינים נחקרים ומועמדים לדין באמצעות חקירות שמנהלת הרשות לניירות ערך עם גורמי אכיפה נוספים.

דוגמאות להרשעות פליליות על עבירות תרמית בניירות ערך

□ חודשי מאסר וקנסות כבדים על שני חברים שהורשעו בשוחד ובתרמית בני"ע. אחד מהם היה אחראי על ניירות ערך בחברת ביטוח והוא ניצל את הידע שלו למסחר לא חוקי שביצע חברו. על האדם שעבד בחברת הביטוח נגזרו 44 חודשי מאסר ועל השני 33 חודשי מאסר. שניהם קיבלו קנסות של מאות אלפי ₪.

□ 21 חודשי מאסר בפועל, קנס וחילוט כספים בגובה מאות אלפי ₪ הוטלו על סוחר לשעבר בבית השקעות. הוא הורשע בעבירות של תרמית בניירות ערך, קבלת דבר במרמה, הפרת אמונים ועבירת הלבנת הון. הוא עבד כמנהל דסק מניות בחדר מסחר של לקוחות מוסדיים בבית השקעות וניצל את המעמד והידע שלו כדי לעשות שימוש בחשבונותיהם ולבצע מאות סבבים תרמיתיים מול חשבונות חברו.

□ שנת מאסר, מאסר על תנאי וקנס בגובה 50,000 ₪ על בעל שליטה ברשת חנויות אופנה שביצע אלפי עסקאות עצמיות בחשבונות בבעלותו עבור חברה ציבורית. הוא הורשע בעבירות של תרמית בניירות ערך ובעבירות דיווח לפי חוק ניירות הערך. האדם ביצע עסקאות עצמיות בניירות ערך של חברה ציבורית באמצעות ניירות ערך שהיו בבעלותו ובדרך זו השפיע על שער המניה

□ 10 חודשי מאסר, מאסר על תנאי וקנס בסך 120,000 ₪ למנהל ולבעלים של חברות השקעות. הוא פעל באמצעות עשרה חשבונות שהיו בבעלותו כדי לבצע עסקאות עצמיות ומתואמות בחברות ציבוריות. בדרך זו גרף עשרות מיליוני ₪.

□ 40 חודשי מאסר וקנס של מיליון ₪ הוטלו על בכיר שעבד כמנהל השקעות בחברת השקעות, בגין גניבה בידי מורשה, תרמית בני"ע, הלבנת הון, קבלת דבר במרמה ועוד. הוא ביצע מאות עסקאות עצמיות ומתואמות במסגרת המסחר בבורסה, והשפיע בדרכי תרמית על שערי עשרות מניות. בדרך זו גרף לכיסו ולחשבונות של חברות קש שהקים מיליוני ₪.

□ חצי שנת עבודות שירות על זמר שזייף כתבה במטרה לשכנע את הציבור להשקיע בשותפות שהקים. הוא הורשה בתרמית בני"ע ועבירת זיוף שמשפיע על עסקאות.

היועצות בעורך דין פלילי טרם החקירה ברשות לניירות ערך

כפי שמתואר בכתבה, חקירה ברשות לניירות ערך היא חקירה רצינית ביותר. חובה להיוועץ בעורך דין פלילי בעל ניסיון מוכח לאורך כל ההליך:

□ **זימון לחקירה תמימה** - אדם יכול להיות מזומן לחקירה תמימה ברשות לניירות ערך והוא בטוח בחפותו. נאמר לו שהוא מוזמן כדי לתת עדות ולשפוך אור על "פרשה אחרת". ייתכן וזה נכון, אך מילה אחת שיגיד בחקירה תוביל את החוקרים אליו והוא ימצא עצמו עומד לדין על פרשה שלא היה מודע אליה או פרשה שבה רומה על ידי אנשים אחרים והוא עלול לצאת בה אחראי. בכל מקרה

של זימון לחקירה, היועצו קודם כל עם עורך דין פלילי שידריך אתכם על הזכויות שיש לכם במהלך החקירה וכיצד להימנע מהפללה עצמית.

□ **הכנה לחקירה** - חוקרים ברשות לניירות ערך עברו הכשרות והם בעלי ידע מקצועי מקיף. כמו חוקרי משטרה הם משתמשים בתרגילי חקירה שונים ומגוונים כדי לחלץ מידע מהנחקרים. על הנחקר לדעת שכל מה שהוא אומר בחקירה מתועד, כולל הפסקה תמימה לשירותים או שתיית מים במסדרון. עורך הדין ידריך אתכם מה צפוי לכם ואף יבצע אתכם סימולציות. חקירה כזו עלולה להיות ארוכה ומייגעת, ובאפשרותכם לבקש הפסקה אם אתם חשים שאתם לא מרוכזים.

□ **מסירת מידע** - אם ברשותכם מידע משמעותי על אירוע שהייתי מעורבים בו במסגרת עבירת תרמית בניירות ערך, דעו כי המידע הזה יכול לשרת לטובתכם. לפעמים החוקרים מוכנים להסדרים מפליגים רק תמורת מידע שיפליל בכירים מכם. אל תתפתו לספר כל דבר בלי להתייעץ תחילה עם עו"ד, גם אם ברור לכם שביצעתם עבירת תרמית בני"ע.

□ **חיסיון** - רואה חשבון מחויב לפי החוק למסור כל מידע, גם אם הוא חברכם הטוב ביותר. עורך דין, לעומת זאת, מחויב לחיסיון ולכן ספרו לו הכל, גם אם ביצעתם מעשים פליליים בתחום ני"ע. בדרך זו יוכל העו"ד לנתב אתכם, לגבש קו הגנה יעיל ולהדריך אתכם בדרך הטובה ביותר.

□ **חקירה גלויה** - זכרו, אל תסתירו מידע מהעו"ד. לפעמים זימון לחקירה ברשות לניירות ערך היא סיומה של חקירה סמויה ממושכת שהתבצעה בשיתוף פעולה עם המשטרה, יחידת להב ויחידות אחרות. החוקרים לא תמיד יחשפו בפניכם את כל מה שהם יודעים ולכן אין טעם להסתיר מהעו"ד מידע או לנסות לשקר. הדבר יכול לפגוע בסיכויים שלכם להיחלץ מההליך הפלילי בשלום.

□ **עונשים מידתיים** - כפי שנאמר לעיל, בשנים האחרונות הכבידה הרשות לניירות ערך את העונשים שהיא מטילה על עברייני צווארון לבן. הסיבה היא מעילה בכספי אזרחים תמימים וגריפת הון על חשבון קופת המדינה. גם אם ביצעתם את העבירה, יוכל עו"ד פלילי מיומן לפעול להטלת עונש מידתי. יש הבדל גדול מאוד בין עונש מאסר לבין עבודות שירות והבדל גדול בסכומי הקנסות המוטלים, מעשרות אלפי ₪ ועד למיליוני ₪.

□ **תביעה אזרחית לצד פלילית** - אדם שביצע עבירת תרמית בני"ע עלול למצוא עצמו עומד גם בפני הליך פלילי וגם בפני תביעה אזרחית. למשל החברה שבשמה ביצע את העסקה יכולה לתבוע אותו בתביעה אזרחית על הסכומים שהרוויח ולדרוש אותם בחזרה. יש להיערך לכך ולקבל ייעוץ מקצועי.

□ **זהירות ושוב פעם זהירות** - חקירה ברשות לניירות ערך יכולה לגלוש בקלות ממינהלית לפלילית. אתם עשויים לחשוב שתקבלו התרעה או עיצום כספי, אך בפועל בגלל מידע שמסרתם או מידע שהחוקרים אימתו מולכם החקירה תהפוך לפלילית. חשוב להתייעץ עם עורך הדין ברגע שזומנתם ואף אם לא זומנתם אך אתם חוששים שתזומנו בעקבות פרסום חקירה אחרת. היוועצו עם עדיפה על פני ייעוץ בדיעבד והיא יכולה לשנות את גורלכם, ממש כך.

זומנת לחקירה ברשות לניירות ערך? צור עימנו קשר בהקדם

הקפד להיוועץ בעורך דין פלילי בכל מקרה שבו זומנת לחקירה ברשות לניירות ערך. זהו ארגון מקצועי שמבצע את המוטל עליו ברצינות רבה. עבירת תרמית בניירות ערך היא **עבירת צווארון לבן** חמורה שעלולה לגרום קנסות כבדים ועונשי מאסר משמעותיים. יש להתייחס לכל זימון לחקירה ברצינות, להתכונן אליה כיאות ולקבל ייעוץ וליווי מטעם עו"ד מטעם עו"ד מיומן ומקצועי

ההליך הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. שלב היציאה יכול להיות בגלל הוכחה שאכן לא התבצעה עבירה, אך גם תודות לכשלים בירוקרטיים

28/05/2020

077-5006206

052-6885006

עבירת תרמית בניירות ערך - משמעותה והעונש בצידה

וביצוע כושל או לא חוקי של אחד מהשלבים שנסקרו לעיל. נוסף כל כך, יש לדעת כי רף ההתייחסות של החוק לסעיפים שונים באותו תחום הן שונות לחלוטין ודבר זה משפיע על העונש המוטל על הנאשם.

היועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המנהלי או המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שיסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות ניירות ערך מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום - פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאב פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.